

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-8>

УДК 65.011.2

РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ

DEVELOPMENT OF LOGISTICS OUTSOURCING IN UKRAINE

Оксенюк Катерина Ігорівнакандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3366-6143>**Oksenyuk Kateryna**
Lutsk National Technical University

Стаття присвячена дослідженню розвитку логістичного аутсорсингу в Україні. Визначено роль логістичного аутсорсингу в діяльності підприємств та подано історичний екскурс розвитку світового логістичного аутсорсингу. Виділено можливості передачі логістичних функцій залученим організаціям. Наведено різновиди логістичного аутсорсингу: складський, виробничий; транспортний, митний; закупівельний, інформаційний; пов'язаний з ресурсами або збутом товарів. Встановлено, що логістичний аутсорсинг передбачає делегування обов'язків логістичних бізнес-процесів, що містять: транспортування ТМЦ, складський облік, прийом і розвантаження товарів, стикеровку товарів, розміщення і зберігання продукції на складі тощо. Сформовано пріоритетність послуг логістичного аутсорсингу в Україні. Визначені функціональні напрями діяльності підприємств, які застосовують аутсорсинг. Окреслено переваги, недоліки та ризики передачі логістичних послуг на аутсорсинг.

Ключові слова: логістика, аутсорсинг, логістичний аутсорсинг, провайдер, логістична послуга, ланцюг поставок.

The article is devoted to the study of the development of logistics outsourcing in Ukraine. It is established that logistics outsourcing is an element of competition, which contributes to the introduction of innovations, improvement of integration relations of enterprises, reduction of logistics costs, release of internal resources of the enterprise, increase in the level of logistics services performed. A historical excursion into the development of global logistics outsourcing is presented. Opportunities for transferring logistics functions to the organizations involved are highlighted. The following types of logistics outsourcing are listed: warehouse, production, transport, customs; purchasing, informational; related to resources or sales of goods. It is established that logistics outsourcing involves delegating the responsibilities of logistics business processes containing: transportation of goods, warehouse accounting, reception and unloading of goods, labelling of goods, placement and storage of products in a warehouse, etc. The priority of logistics outsourcing services in Ukraine has been formed. Functional areas of activity of enterprises that use outsourcing are defined. The advantages, disadvantages and risks of outsourcing logistics services are outlined. Advantages of logistics outsourcing: high-quality solution of logistics issues, reduction of logistics costs, the ability to focus on your main activity, strengthening your competitive position, the ability to use the experience of experts. The main disadvantages of logistics outsourcing are loss of control over own logistics, the probability of loss of important internal information, poor quality of services, the need to pay additional fees, dependence on the services of a logistics contractor. The development of logistics outsourcing in Ukraine is hindered by such following factors as lack of a favourable investment climate, low level of development of the stock market and logistics infrastructure, unstable financial and economic situation, imperfect contractual relations, high level of corruption and bureaucratic obstacles to the development of entrepreneurship. Logistics outsourcing helps you set up and optimize all operations for maximum benefits with minimal effort.

Keywords: logistics, outsourcing, logistics outsourcing, provider, logistics service, supply chain.

Постановка проблеми. В умовах посилення процесів глобалізації світових ринків та міжнародної і міжрегіональної конкуренції активізувалося залучення контрагентів для виконання комплексу логістичних послуг. Логістичний аутсорсинг є важливим еле-

ментом конкурентної боротьби, який сприяє впровадженню інновацій, покращенню інтеграційних зв'язків підприємств, зниженню логістичних витрат, вивільненню внутрішніх ресурсів підприємства, підвищенню рівня виконуваних логістичних послуг тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та прикладні аспекти дослідження логістичного аутсорсингу знайшли своє відображення в роботах А. Альбекова, Б. Анікіна, А. Антонюка, А. Бакута, К. Гавриленко, В. Глазун, Т. Гончарова, М. Григорак, В. Дергачова, І. Іртищевої, Ю. Жилінського, О. Зозульова, А. Кальченко, Є. Крикавського, В. Кулакова, Д. Ламберта, Г. Прокудіна, Дж. Стока, О. Тридіда, Н. Чухрай, С. Шаповала та ін. Основний акцент науковців – теоретичні аспекти та особливості впровадження логістичного аутсорсингу в окремих бізнес-процесах. Багато проблем, пов'язаних із перспективами розвитку логістичного аутсорсингу в Україні, залишаються невирішеними, що зумовлює необхідність подальших поглиблених досліджень.

Метою статті є дослідження особливостей розвитку логістичного аутсорсингу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аутсорсинг (від англ. – outsourcing), як відомо, це залучення виконавців, використання зовнішніх ресурсів, зовнішнє виробництво, підряд, передавання робіт іншій стороні. Аутсорсинг потрібен як великим компаніям (для досягнення максимальної ефективності процесів), так і невеликим.

Етапи розвитку світового логістичного аутсорсингу подано на рис. 1.

Логістика першого рівня (First Party Logistics) передбачає самостійне здійснення підприємством усіх логістичних процесів (транспортування, складування, пакування, управління супутніми фінансовими та інформаційними потоками тощо) [2, с. 59].

Логістика другого рівня (Second Party Logistics) – це система, що дає змогу надавати спектр традиційних послуг із транспортування і складування товару [1, с. 158].

Логістика третього рівня (Third Party Logistics) передбачає надання логістичних послуг, які виходять за межі транспортування і складування товарів. Оператор займається перевезенням товару, якщо необхідно – контролює проходження митниці, зберігає та фасує вантажі, займається розподілом, поверненням тари тощо [2, с. 59].

Логістика четвертого рівня (Fourth Party Logistics) – це процес організування, планування, контролювання та регулювання всіх логістичних процедур одним постачальником послуг з довгостроковими стратегічними цілями [3, с. 190].

Логістика п'ятого рівня (Fifth Party Logistics) – це логістика електронної комерції. Охо-

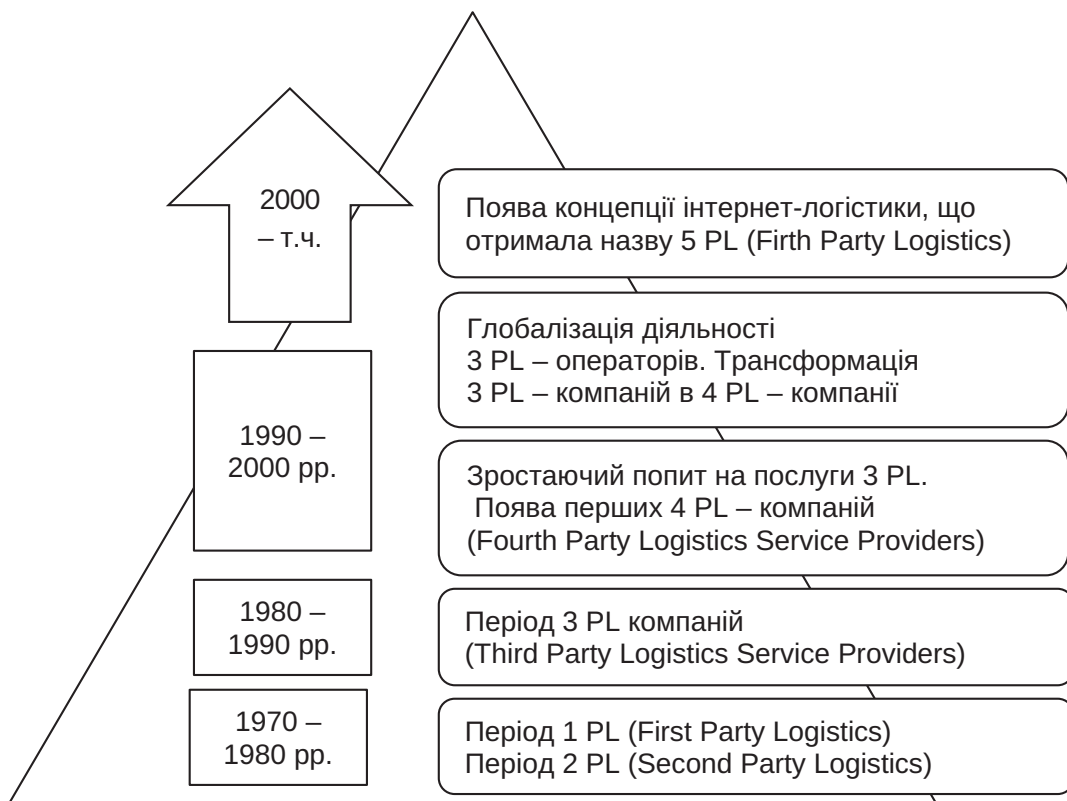

Рис. 1. Етапи розвитку світового логістичного аутсорсингу

Джерело: сформовано автором на основі [1]

плює стратегічне планування та розвиток всіх необхідних для електронних угод логістичних систем та процесів, а також адміністративне та інформаційне забезпечення для їх фізичного виконання.

Логістичний аутсорсинг передбачає делегування обов'язків логістичних бізнес-процесів, що містять: транспортування ТМЦ, складський облік, прийом і розвантаження товарів, стікування товарів, розміщення і зберігання продукції на складі тощо. Розвиток логістичного аутсорсингу в Україні почався у 1990-ті роки.

За твердженням журналу Fortune, як мінімум 90% сучасних підприємств використовують аутсорсинг хоча б одного бізнес-процесу [4, с. 162]. До ТОП-25 найпривабливіших країн світу у сфері аутсорсингу Україна потрапила в 2017 році. У звіті американської консалтингової компанії А.Т. Кернау зазначено, що Україна піднялася з 41-го на 24-те місце [5, с. 95–97].

Пріоритетність послуг логістичного аутсорсингу в Україні подано на рис. 2.

Найпопулярнішими послугами логістичного аутсорсингу в Україні є транспортні послуги та ІТ-технології в логістиці. Саме транспортні послуги готові замовити 94% підприємств. Затребуваною є оренда транспортних засобів (57%) та оренда складських приміщень (65%). Найнижчий рівень займають обслуговування повернень – лише 12% українських компаній готові замовити дану послугу.

Чинники впливу на вартість логістичного аутсорсингу: кваліфікація і рівень фахівців;

величина вантажного потоку; сезонність; термін, на який укладено контракт тощо.

Різновиди логістичного аутсорсингу:

- складський, виробничий;
- транспортний, митний;
- закупівельний, інформаційний;
- пов'язаний з ресурсами або збутом товарів.

Для того, щоб обрати кращого оператора для подальшої співпраці і аутсорсингу в логістиці, слід провести оцінку ефективності його роботи. Для оцінки потенційного виконавця розраховують показники: рівень цінової пропозиції, терміни виконання поставлених завдань, точність складеного замовлення.

Переваги логістичного аутсорсингу подано на рис. 3.

Логістичний аутсорсинг, як і будь яке економічне явище, має ряд недоліків та пов'язаних з ними ризиків. Основні недоліки логістичного аутсорсингу: втрата контролю над власною логістикою, вірогідність втрати важливої внутрішньої інформації, низька якість послуг, необхідність оплати додаткових платежів, залежність від послуг логістичного підрядника.

Розвиток логістичного аутсорсингу в Україні гальмують чинники: відсутність сприятливого інвестиційного клімату, низький рівень розвитку фондового ринку та логістичної інфраструктури, нестабільна фінансово-економічна ситуація, недосконалість контрактних відносин, високий рівень корупції та бюрократичні перепони розвитку підприємництва [3, с. 191].

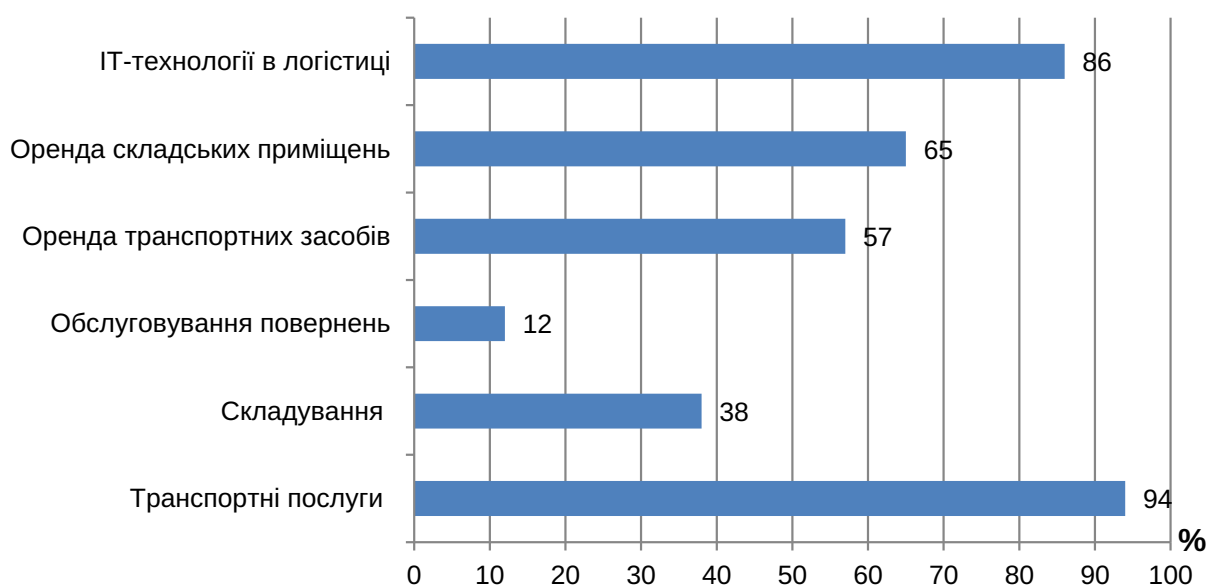

Рис. 2. Пріоритетність послуг логістичного аутсорсингу в Україні

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Рис. 3. Переваги логістичного аутсорсингу

Комплексні логістичні послуги в Україні надають українські та міжнародні компанії: Kühne + Nagel International AG, FM Logistics, Zammler, Raben Ukraine, «Логістик-Плюс», «УВК Україна», «ЯрТранс Лоджистік», Pakline Logistics, Neolit, «Тальман» та ін. [2, с. 61]. Рівень логістичних послуг України знаходиться на високому конкурентоздатному рівні.

Висновки. Отже, аутсорсинг є прогресивним підходом, що дозволяє залучати фахів-

ців для управління різними бізнес-процесами. Логістичний аутсорсинг допомагає налагодити та оптимізувати всі операції для отримання максимальної вигоди при мінімальних зусиллях. Його використання є необхідним заходом для підприємств, які намагаються наростити конкурентоспроможність за рахунок застосування інноваційних технологій, оптимізації виробничих процесів та реструктуризації управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Глазун В. В., Бондаренко С. Р., Запорожченко С. І. Аутсорсинг логістичних послуг: реалії та тенденції. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. 3 (20). С. 156–159.
2. Данилюк Т., Юцишина Л., Мохнюк А. Логістичний аутсорсинг в системі управління підприємством: доходи та витрати провайдерів. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. Вип. 3. С. 55–62.
3. Харун О. А., Грицина Л. А. Перспективи розвитку логістичного аутсорсингу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 4. Том 1. С. 186–194.
4. Радіонова Н. Й. Оптимізація витрат швейного підприємства за допомогою аутсорсингу. *Економічний простір*. 2019. № 143. С. 160–172.
5. Дергачова В. В., Островерха Д. В. Роль та значення міжнародного аутсорсингу: зарубіжний досвід та перспективи його впровадження в Україні. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2017. № 14. С. 95–97.

REFERENCES:

1. Hlazun, V. V., Bondarenko, S. R., & Zaporozhchenko, S. I. (2019) Outsorsynh lohistrychnykh posluh: realii ta tendentsii [Outsourcing of logistics services: realities and trends]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*, vol. 3 (20), pp. 156–159. (in Ukrainian)
2. Danyliuk, T., Yushchyshyna, L., & Mokhniuk, A. (2019) Lohistrychnyi outsorsynh v systemi upravlinnia pidpriemstvom: dokhody ta vytraty provaidieriv [Logistics outsourcing in the enterprise management system: revenues and costs of providers]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 3, pp. 55–62. (in Ukrainian)
3. Kharun, O. A., & Hrytsyna, L. A. (2020) Perspektyvy rozvytku lohistrychnoho outsorsynhu v Ukraini [Prospects for the development of logistics outsourcing in Ukraine and Europe countries]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 4, pp. 186–194. (in Ukrainian)
4. Radionova, N. I. (2019) Optyimizatsiia vytrat shveinoho pidpriemstva za dopomohoiu outsorsynhu [Optimization of costs of the garment enterprises with help of outsourcing]. *Ekonomichnyi prostir*, vol. 143, pp. 160–172. (in Ukrainian)
5. Derhachova, V. V., & Ostroverkha, D. V. (2017) Rol ta znachennia mizhnarodnoho outsorsynhu: zarubizhnyi dosvid ta perspektyvy yoho vprovadzhennia v Ukraini [Role and importance of international outsourcing: foreign experience and prospects of its implementation]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»*, vol. 14, pp. 95–97. (in Ukrainian)